

Naturskyddsföreningen
Huddinge

YTTRANDE

2024-10-13

Till
Vattenfall Eldistribution AB
c/o Sweco Sverige AB
att: Melanie Olsson
Box 34044
100 26 Stockholm

glomstaflemingsberg@sweco.se

Planerad kraftledning mellan Glömsta och Flemingsberg

Naturskyddsföreningen Huddinge har lämnats tillfälle till s k undersöknings- och avgränsningsområde för en ny 130 kV-kraftledning mellan planerad ny transformatorstation Glömsta och transformatorstation Flemingsberg i Huddinge

Våra utgångspunkter

Naturskyddsföreningens strävan i alla sammanhang är att slå vakt om vår natur och vår miljö. Vi arbetar långsiktigt med grund i vetenskap och fakta mot alla former av natur- och miljöförstöring samt mot negativ påverkan på vårt klimat.

Samrådshandling Glömsta-Flemingsberg

Samrådshandlingen är relativt omfattande. Nedan citeras (i kursiv) de avsnitt, som är mest relevanta för Naturskyddsföreningens granskning.

Ur Sammanfattning (sid 3):

”Vattenfall Eldistribution AB (Sökanden) planerar att ersätta en befintlig 70 kV kraftledning mellan transformatorstation Masmo och transformatorstation Flemingsberg med två nya 130 kV kraftledningar. Den ena 130 kV ledningen planeras mellan station Masmo och en ny transformatorstation benämnd Glömsta och den andra 130 kV ledningen mellan ny station Glömsta och station Flemingsberg.”

Detta yttrande gäller sträckningen Glömsta-Flemingsberg. *”Ledningen mellan Glömsta och Flemingsberg planeras att utformas som markkabel.”*

”En lokaliseringsutredning har genomförts för den nya ledningen. Föreliggande samråd avser fyra alternativa ledningssträckningar för kabel och ett kabelstråk. Kabelsträckningarna följer vägar eller andra hårdgjorda ytor där det är möjligt.

Sökanden har genomfört en naturvärdesinventering och en fågelinventering för att komplettera de underlag som redan finns gällande naturvärden längs med sträckningarna/stråket. Hänsynsätgärder planeras för att minimera påverkan på naturmiljövärden. Sökandens strävan är att den nya ledningen totalt sett ska leda till små miljöeffekter för naturmiljö.

Andra intressen som har identifierats i utredningsområdet för den nya ledningen är detaljplaner, kulturmiljövården och infrastrukturprojektet Tvärförbindelse Södertörn. Påverkan på dessa intressen samt eventuella förslag till hänsynsåtgärder beskrivs i samrådsunderlaget. En arkeologisk utredning etapp 1 planeras att genomföras. Resultaten kommer att redovisas i kommande MKB.

Aktuella sträckningar/stråk berör ett fåtal bostadsområden med sammanhållen bebyggelse.”

3.1 Metod vid framtagande av stråk/sträckning

(Sid 12): *”I ett tidigt skede har Sökanden utrett framkomligheten för markförlagd kabel mellan planerad ny station Glömsta och befintlig station Flemingsberg. Vid en spänningshöjning är utgångspunkten vanligtvis att se om det är möjligt att bygga om i befintlig sträcka. För aktuell ledning har därför inledningsvis ledningssträckningen för befintlig 70 kV-ledning studerats. Ny 130 kV-ledning kommer dock inte att kunna förläggas i exakt samma sträckning som befintlig 70 kV-ledning, då befintlig ledning av elförsörjningsskäl behöver vara i drift till dess att ny 130 kV-ledning är anlagd.”*

”En förutsättning som är av stor vikt för ledningens sträckning är placering av planerad ny station Glömsta, från vilken ledningen utgår. Sökanden har haft dialog med Huddinge kommun angående placering av stationen och det beslutades i januari 2023 att stationen ska placeras inom fastigheten Huddinge Vistaberg 3:94. Exakt placering inom fastigheten kommer att fastställas bland annat utifrån inventeringar av naturvärden som har gjorts på fastigheten.”

3.2 Utredda stråk/sträckningar (sid 13)

För den första delen av sträckan, från den nya stationen Glömsta, utreds tre olika sträckningar, alternativ A, B och C. Under den sista delen, närmast Flemingsberg, utreds två olika sträckningar, alternativ D samt kabelstråk E.

3.3 Nollalternativ

(Sid 14): *”Nollalternativet innebär att ny 130 kV ledning mellan planerad station Glömsta och befintlig station Flemingsberg uteblir. Detta innebär att det ökade kapacitetsbehovet i området inte kan tillmötesgå samt att driftsäkerheten i området inte kan säkerställas och den framtida elförsörjningen i området undermineras. I ett regionalt perspektiv medför också nollalternativet att det blir svårare att möta efterfrågan på el i Stockholmsområdet, i takt med att regionen växer, och att risken för regional kapacitetsbrist ökar.”*

4.1 Markkabel

4.1.1 Utformning av markkabel

(Sid 16): *”Aktuell ledning kommer att utgöras av två kabelförband bestående av tre enledarkablar vardera. Förbanden behöver placeras på ca 0,8 meters avstånd från varandra vilket innebär att det krävs ett schakt som är ca 1,1 meter brett i botten och ca 3,7 meter brett i dagöppningen. Minsta täckdjup, dvs fyllnad ovanför ledningen behöver vara 0,9 meter, vilket innebär att schaktets djup blir ca 1,3 meter.”*

4.1.3 Markbehov

(Sid 18): *”Vid anläggning av ledningen kommer ett arbetsområde om ca 10–15 meter att behöva tas upp längs med schaktet för att kunna ta sig fram med maskiner samt för uppställning av kabeltrummor och upplag av schaktmassor.”*

4.2 Sökandens principbeslut avseende teknikval

(Sid 18): *”Inom region- och transmissionsnätet är den helt dominerande konstruktionen trådsäker luftledning medan markkabel används i stor omfattning inom lokalnätet. I Sökandens nät är andelen markkabel på 130 kV-nivån 1,8 % medan motsvarande siffra för lokalnätet är 70 %.”*

(Sid 19): *”I detta projektet bedöms det inte finnas fysiskt utrymme för luftledning varför markkabel är aktuellt i detta specifika fall.”*

5.1 Markanvändning

(Sid 20): "Kabelalternativ A följer till största del befintliga vägar, en del av sträckningen berör grönområde med öppen mark. Kabelalternativ B berör nästan uteslutande grönområde. Kabelalternativ C berör till största del skogsmark. Kabelalternativ D följer uteslutande befintlig väg, där del av alternativ D passerar norr om kolonilottsområde i Västra Flemingsberg. Kabelstråk E följer även detta till stor del befintlig väg, men omfattar även öppen mark samt skogsmark."

5.3.1 Naturmiljö

(Sid 23): "Sökanden har gjort en kartläggning av sedan tidigare kända naturmiljövärden inom området för ny kraftledning. Utöver detta har även en naturvärdesinventering (NVI) genomförts för nu aktuella sträckningar och stråket för att komplettera kartläggningen. Inom NVI avgränsas ytor med betydelse för biologisk mångfald – naturvärdesbiotoper. Även objekt som omfattas av det generella biotopskyddet och värdefulla träd samt artfynd har inkluderats i NVI. Resultaten från NVI:n kommer att redogöras i mer detalj i kommande MKB för projektet."

(Sid 24): "Kabelalternativ A berör sju naturvärdesbiotoper med påtagligt naturvärde (NV11-4, NV16, NV18, NV110) och två naturvärdesbiotoper med högt naturvärde (NV17, NV19). Naturvärdesbiotoperna utgörs huvudsakligen av olika skogliga biotoper (däribland sumpskogar och lövskogsbiotoper), men även ett par betesmarker och ett vattendrag (Lövstaån) berörs. Tio objekt som omfattas av generellt biotopskydd enligt 5 kap. 11 § Miljöbalken berörs av alternativ A. Åtta av dessa utgörs av diken som löper genom jordbruksmark (GBS1-8), därutöver berörs en allé (GBS9) samt ett stenröse (GBS10).

Kabelalternativ B berör två naturvärdesbiotoper med påtagligt naturvärde (NV13-4). Kabelalternativ C berör två objekt med generellt biotopskydd (GBS1-2) samt två naturvärdesbiotoper med påtagligt naturvärde (NV14- 5). Kabelalternativ D berör två objekt som omfattas av generellt biotopskydd (GBS9-10), en naturvärdesbiotop med påtagligt naturvärde (NV110) samt två naturvärdesbiotoper med högt naturvärde (NV19, NV111).

Kabelstråk E berör inga utpekade naturmiljövärden.

Ett stort antal värdefulla träd (naturvärdesträd eller särskilt skyddsvärda träd) finns även längs med utredda sträckningar och stråk, se karta i Bilaga 2. Särskilt skyddsvärda träd är särskilt viktiga att bevara då de ofta utgör habitat för en lång rad andra organismer samt utgör en del av vårt natur- och kulturhistoriska arv. Särskilt skyddsvärda träd är antingen mycket gamla, jätteträd eller grova hålträd. Naturvärdesträd är träd som inte uppnår nivån av ett särskilt skyddsvärt träd, men ändå har ett högre värde med avseende på biologisk mångfald. Flest värdefulla träd återfinns längs med alternativ A och alternativ D, där 36 av dessa träd ligger inom 50 meter från alternativ A och 49 från alternativ D. Kabelalternativ B berör 13 träd och alternativ C sju värdefulla träd. Inom kabelstråk E återfinns ett värdefullt träd – det finns även flera värdefulla träd strax utanför kabelstråket.

Sedan tidigare identifierade värden längs kabelsträckningarna utgörs av elva potentiella alléer vilka identifierats under Länsstyrelsens trädinventering 2017. Dessa alléer har undersökts i fält under genomförd naturvärdesinventering och bedöms ej omfattas av generellt biotopskydd då träden är för unga."

5.3.2 Fågelliv

(Sid 25): "En fågelinventering har genomförts för nu aktuella sträckningar och stråk. Som komplement till fågelinventeringen har ett artuttag från SLU Artdatabanken (med skyddsklassade arter, rödlistade arter och arter listade i fågeldirektivets bilaga 1) genomförts. En biotopstudie har även gjorts för att bedöma om aktuell kraftledning kan medföra en risk för påverkan på häckande arter genom avverkning av kända boträd.

Inga tidigare inrapporterade skyddsklassade arter bedöms påverkas negativt av projektet. Resultatet från fågelinventeringen visar på allmänt förekommande arter längs med utredda sträckningar/stråk alternativt

arter som inte är kopplade till någon specifik biotop som kommer beröras av utredda sträckningar. Undantaget är mindre hackspett som eventuellt har ett revir inom projektområdets södra del. Mindre hackspett är knuten till äldre lövträd och är beroende av döda träd för sin häckning.”

5.7 Infrastruktur

(Sid 29): ”Kabelalternativ A medför förläggning i eller intill Talldalsvägen, Barrvägen och Patron Lars väg. Korsning kommer att ske av Bergavägen och Glömstavägen. Förläggning kommer även att ske i eller invid gång- och cykelvägar. Söder om Glömstavägen korsar alternativ A sträckning för Tvärförbindelse Södertörn. Kabelalternativ A förläggs nästan uteslutande längs med befintlig markförlagd 70 kV-ledning Masmo- Flemingsberg.

Kabelalternativ B förläggs längs med befintlig 70 kV-ledning Masmo-Flemingsberg. Kabelalternativ C korsar Talldalsvägen. Kabelalternativ D förläggs i eller invid gång- och cykelväg (Trollstigen).

Kabelstråk E berör del av sträckning för befintlig 70 kV-ledning Masmo-Flemingsberg, samt befintlig 130 kV- ledning. Förläggning görs i eller invid Ebba Båats väg och korsar sträckning för Tvärförbindelse Södertörn. Kabelstråket korsar Huddingevägen, riksintresse för befintlig järnväg (Stockholm)-Älvsjö-Göteborg samt en GC-väg. Korsning med Huddingevägen och järnvägen kommer att ske genom förläggning av ledningen i befintliga rör.

I området sydväst om station Flemingsberg pågår planering för infrastrukturprojektet Spårväg Syd. Kabelalternativen och stråket berör inte den beslutade korridoren för Spårväg syd.”

6 Miljöeffekter och hänsynsåtgärder

6.1 Bedömning

6.1.1 Markanvändning och planer

(Sid 31): ”En stor del av ledningen kommer förläggas i eller invid befintlig gatumark för att minimera intrång i orörd naturmiljö. Ledningen innebär ingen inskränkning i användandet av marken i rekreationssyfte för allmänheten.”

6.1.2 Naturmiljö och fågelliv

(Sid 31): ”Avverkning eller röjning av vegetation kan komma att ske i de naturvärdesbiotoper som berörs av de olika alternativen. Då utredda sträckningar i stort sett följer befintliga vägar så är det i huvudsak utkanterna av de berörda naturvärdesbiotoperna som kan komma att påverkas av avverkning.”

(Sid 32): ”För att minimera negativ påverkan på habitat och häckningsmöjligheter för mindre hackspett och andra naturvårdsarter (främst andra hålhäckande arter som stare, gröngöling och svartvit flugsnappare) kommer viktiga träd såsom hålträd och skyddsvärda träd att sparas i så stor utsträckning som möjligt och framför allt i NVI 9–11. Vid avverkning av träd kommer detta att göras utanför häckningsperiod.

Vid en jämförelse av utredda alternativ A-C i den nordliga delen av området berör alternativ A fler naturvärdesbiotoper jämfört med alternativ B och C. Alternativ A berör dock i huvudsak utkanten av dessa naturvärdesbiotoper. Alternativ B korsar en naturvärdesbiotop och påverkan på detta naturvärde blir svårare att undvika. Samtliga alternativ för denna del av sträckningen berör värdefulla träd, där flest träd berörs av alternativ A och B. Påverkan på träden undviks i möjligaste mån vid detaljprojekteringen, men troligtvis går det inte att undvika påverkan på alla träd helt på dessa sträckor. Alternativ C berör ett värdefullt träd, men eftersom alternativet är förlagt i skogsmark innebär det att avverkning kommer behövas. Med alternativ C kommer även sprängning behövas vid förläggningen. I södra delen av området berör alternativ D fler naturmiljövärden och värdefulla träd jämfört med kabelstråk E.”

6.1.6 Infrastruktur

(Sid 34): "Projektet berör riksintresse för väg i form av Tvärförbindelse Södertörn. Vid anslutning till station Flemingsberg avses ny ledning förläggas i redan existerande rör under befintlig väg och järnväg. Samordning har i passagen skett med Trafikverket för att underlätta för kommande arbeten med tvärförbindelse Södertörn."

6.2 Samlad bedömning

(Sid 35): "Med nuvarande kunskap bedöms ny ledning, enligt samradda sträckningsstråk, huvudsakligen leda till negativa miljöeffekter på:

- Naturmiljö genom förlust av skogliga värden i utkanten av berörda naturvärdesbiotoper samt eventuella effekter på diken som omfattas av generellt biotopskydd
- Boendemiljö och friluftsliv genom bullerstörningar vid anläggning av ledningen
- Infrastruktur genom framkomlighetsstörningar på berörda vägar vid anläggning av ledningen

Hänsynsåtgärder föreslås i kapitel 6.1 för att förebygga och avhjälpa negativa effekter. Slutliga förslag till hänsynsåtgärder kommer att redovisas i MKB när val av sträckning gjorts.

Även om alternativ A totalt sett berör fler naturvärdesbiotoper i den norra delen av sträckningen berörs huvudsakligen utkanten av dessa. Alternativet förläggs även i eller invid befintliga vägar till skillnad från alternativ B och C vilka båda förläggs i obruten mark. Alternativ B och C innebär större påverkan på närboende och boendemiljö, med nedtagning av träd mellan bostadsområde och Förskolan Glömsta för alternativ B, samt sprängning i skogsområde bakom bostadsområde för alternativ C. Av dessa anledningar förordas alternativ A på denna del av sträckningen då det bedöms ha en mindre negativ påverkan totalt sett.

Trots att förläggning med alternativ D i den södra delen planeras ske i eller invid befintlig väg, berörs denna väg av både naturvärdesbiotoper och flera värdefulla träd vilka blir svåra att undvika helt vid förläggning. För den avslutande sträckningen av ledningen förordas därför förläggning av ny ledning inom kabelstråk E, i stället för längs med alternativ D."

Våra synpunkter

Naturskyddsföreningen Huddinge accepterar naturligtvis de övergripande motiven för utbyggnad av elnätet. Konsekvenserna av motsatt ståndpunkt framgår av Nollalternativet. Vi vill emellertid också upprepa att den nödvändiga omställning, som klimatkrisen kräver, förutsätter en långt gången energieffektivisering. Det kan hävdas att vår tids kanske största problem är den ständigt ökande konsumtionen av energi.

Efter en noggrann genomläsning av samrådshandlingen finner Naturskyddsföreningen från vår synpunkt inga stora problem med ett genomförande av föreslagen ledningsdragning. Vi förutsätter då givetvis att alla nödvändiga hänsynsåtgärder iakttas. Vi förutsätter också att vi framöver ges tillfälle att ta del av kommande miljökonsekvensbeskrivningar, inklusive möjlighet att vid behov påverka dem.

/Styrelsen

Naturskyddsföreningen Huddinge